

[Kurt Hansen]

foranstaltninger, hvor vi om disse i øvrigt kan læse ud af de besvarelser, som ministeren har givet til arbejdsmarkedsudvalget, at der er stor fare for, at den løn, som unge, der deltager på beskæftigelsesprojekter, kan få, vil blive beskåret. Jeg ved godt, der fortsat er forhandlinger, men der er en stor fare for, at de unge ikke får det, der er den overenskomstsmæssige løn inden for området.

Hermed sluttede forhandlingen.

(Uro på tilhørerpladserne og nedkastning af papirer).

Formanden:

Jeg beder om, at vi tømmer hele den ene tilhørerloge, og jeg beder medlemmerne om at lade de nedkastede papirer ligge på gulvet, så vi kan få afstemningen i ro.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 80 stemmer mod 16; 32 stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Vi går videre med de sidste 5 sager på dagsordenen, men jeg beder om, at der fra betjentkorpsets side samtidig bliver sørget for, at salen bliver renset.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om gymnasieskoler og studenterkursus.

(Lovforslag nr. L 70. Fremsat 11/11 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Nørgaard Sørensen (S):

Dette forslag om ændring af gymnasieloven sigter på at give ministeriet hjemmel til at fastsætte regler om regulering af adgangen til pædagogikum, eventuelt generelt, eventuelt for enkelte fag.

Forslaget er begrundet i, at det stærkt stigende antal kandidater sammenholdt med det faldende udbud af lærerstillinger i gymnasiet kun kan give frygt for en stigende arbejdsløshed. Der er selvfølgelig fornuft i, at ministeriet får mulighed for at foretage en økonomisk styring på dette område; en sådan mulighed eksisterer ikke i gældende lovgivning.

Imidlertid sætter dette forslag samt de dårlige beskæftigelsesudsigter for kandidater til gymnasierne spørgsmålstejn ved kandidaternes fremtidige muligheder for at få arbejde. Det er selvfølgelig uheldigt og tillige bekesteligt at uddanne et så stort antal kandidater, at man med sikkerhed kan forudsige arbejdsløshed for en stor del af dem.

I bemærkningerne til lovforslagets pkt. 4 siges det, at man overvejer ændringer i uddannelsernes struktur, så der i et vist omfang kan indvælges uddannelseselementer, der sigter på utraditionelle funktioner. Det skulle altså være med henblik på at mindske arbejdsløsheden. Det siges, at ministeriet arbejder videre med sådanne overvejelser.

Jeg vil gerne spørge undervisningsministeren, om det på nuværende tidspunkt er muligt at skønne, hvornår disse overvejelser kan være nået så langt, at der kan fremsættes konkrete forslag.

I øvrigt vil jeg gerne give tilslutning til forslaget.

Bertel Haarder (V):

Tilslutning.

Eva Møller (KF):

Jeg skal indledningsvis sige, at vi i det konservative folkeparti normalt ikke er glade for bemyndigelseslove. Vi har mange tilfælde, hvor sporene skræmmer. I det foreliggende tilfælde har vi imidlertid under hensyntagen til, at besparelser overalt i samfundet er nødvendige, besluttet os til at give undervisningsministeren den ønskede bemyndigelse, selv om vi finder, at det er et alt for sent tidspunkt i studiet at indføre adgangsbegrænsning på. Skal der være adgangsbegrænsning, hvilket vi principielt er imod, er det dog både af menneskelige og af økonomiske grunde rimeligere, at dette sker i begyndelsen af studiet, og jeg skal her gøre opmærksom på, at vi så foretrækker en stop-

[Eva Møller]

prøve fremfor det nuværende system, hvor vi specielt er utilfredse med, at alt erhvervsarbejde, ikke blot studierelevante erhvervsarbejde, giver højere adgangskvotient.

Halvgaard (FP):

Det foreliggende lovforslag indebærer be-
føjelser til undervisningsministeren med hen-
syn til at fastsætte regler for adgangsbe-
grænsning til pædagogikum, og som forholdene har udviklet sig og stadig udvikler sig inden for uddannelsessektoren, er en styring nødvendig, således at der i vid udstrækning tages hensyn til behovet for uddannelsesaktiviteter, også vedrørende adgangen til pædagogikum. Det er i overensstemmelse med fremskridtpartiets uddannelsespolitik, og vi kan derfor støtte forslaget.

Ebba Strange (SF):

Nu skal jeg komme og putte lidt malurt i undervisningsministerens glædesbæger, og jeg vil holde en lidt længere tale end hr. Bertel Haarder. Jeg kan nemlig ikke støtte undervisningsministerens forslag, og det vil jeg så give et par begrundelser for.

For det første vil jeg sige, at jeg synes, det er godt, disse unge mennesker får pædagogikum oven på en kandidateksamen. Det kan godt være, at de ikke alle sammen bruger det; de bliver jo ikke alle sammen lærere ved gymnasieskoler eller andre steder, men jeg har mødt nogle stykker af dem i min tid, og de kommer i hvert fald ud og får en god kontakt med det virkelige liv, når de er færdige på universiteterne. De får en oplevelse af, hvad unge mennesker er, og de får lært, hvad det vil sige at undervise. Og det er en udmærket ting at kunne, for selv om man ikke i første omgang skulle få stilling som gymnasielærer, kan det være, at man kan få brug for denne evne på et andet tidspunkt.

Jeg ved ikke, hvad vi skal stille op med dem, for det er da givet, at vi uddanner for mange cand. mag. er til, at de alle sammen kan blive gymnasielærere. Det er jeg enig i at vi gør i øjeblikket, men hvis vi skal give disse cand. mag. er en alsidig uddannelse, synes jeg, pædagogikum er et meget fint supplement til den meget teoretiske undervisning, de har fået på universiteterne. Med baggrund i de ord må jeg sige, at jeg selvfølgelig også har læst bemærkningerne til lovforslaget, og

den ting, jeg er faldet over dér, som jeg synes er positiv, og som jeg godt vil give ministeren vores støtte til at arbejde videre med, er, at man overvejer en struktur i denne uddannelse, der indebærer, at det pædagogiske element i uddannelsen ligger inden for uddannelsens rammer og ikke er som et vedhæng til uddannelsen. Når jeg siger det lidt forsigtigt, så er det, fordi så begynder vi måske bare at skære endnu mere og skære på et tidligere tidspunkt, for der står jo heller ikke noget som helst i dette her forslag om, hvordan ministeren vil foretage den omtalte begrænsning. Hvem vil hun vælge ud? Hvem skal have lov at få pædagogikum, og hvem skal ikke have lov at få det? Jeg synes, det er godt, man har denne ret i dag til at få pædagogikum, og jeg ønsker ikke at give ministeren den ønskede bemyndigelse, som sagt også fordi jeg ikke rigtig ved, hvordan hun vil bruge den. Men jeg vil da godt spørge, om hun har gjort sig nogle overvejelser over, hvordan hun har tænkt sig at bruge denne bemyndigelse, når hun nu får den. Jeg synes som sagt, det er en forringelse af de unges uddannelse, og derfor vil vi ikke støtte forslaget.

Ole Vig Jensen (RV):

Vi kan fra radikal side støtte ministerens forslag, men jeg vil føje til, at hvis ministeren vil udnytte hjemmelen, er det selvfølgelig ikke ligegyldigt, på hvilken måde det kommer til at foregå, og derfor vil jeg spørge undervisningsministeren, om hun er indstillet på at ville drøfte nærmere en udformning af sådanne regler, som skal kunne opfylde hjemmelen.

Endelig kan jeg sige, at vi fra radikal side vel nok så meget stiller forventning til de overvejelser, man gør sig i ministeriet om pædagogikumuddannelsen for fremtiden, og da synes jeg, at i det, der allerede er kommet frem, ligger der dér muligheder, som gør, at vi heller ikke vil løbe ind i særlig mange problemer i forhold til det, som nu her er foreslået.

Mimi Jakobsen (CD):

CD støtter forslaget.

Steen Folke (VS):

Ja, det er jo ikke den store interesse, de borgerlige partier kan mobilisere for dette

[Steen Folke]

forslag. Det er sådan set et forslag, der rammer en hel del mennesker på en ganske alvorlig måde, men det er måske ikke rigtig værd at debattere.

Såfremt denne adgangsbegrænsning til pædagogikum indføres, vil det betyde, at færdige kandidater vil blive splittet op i to lejre. På den ene side vil der være dem, der har gennemført en universitetsuddannelse, taget en cand. mag.-eksamen el. lign., og på den anden side vil der være dem, som ud over at gennemføre denne uddannelse også får mulighed for at tage pædagogikum. Det er klart, at den sidstnævnte kategori, uanset hvilke kriterier man lægger til grund, hvis man skal lave kødannelse til pædagogikum, vil have væsentligt bedre muligheder for at få arbejde; det gælder selvsagt i gymnasiet, hvor pædagogikum direkte indgår som en del af forudsætningen for at blive gymnasielærer, men i virkeligheden også i en række andre sammenhænge, fordi det er klart, at selv om man kan have mange, også berettigede, indvendinger mod pædagogikum, vil det blive opfattet som en ekstra kvalifikation ved forskellige former for alternative ansættelser, at den pågældende har taget pædagogikum. Vi mener, det er en overordentlig uheldig konsekvens af forslaget, at man ligesom får splittet kandidaterne op i disse to grupper, hvoraf den ene altså bliver en slags restgruppe, for nu at bruge dette begreb.

Hertil kommer, at jeg vil angribe, at man lader det gælde også for de studerende, som er inde i møllen, som er startet på en uddannelse i god tro og har set frem til at skulle fuldføre den efter den ordning, der er. Det har været en selvfølge ved alle ændringer på universiteterne af studieordninger o. lign., at folk har skullet kunne gøre det færdig, som de var startet på. Det har været en ganske klar forudsætning, når der er blevet ændret noget. Her vil man altså, så vidt jeg kan se, ændre dette, også med umiddelbar virkning for alle, som er startet under andre vilkår med udsigt til garanti for, at de kunne gennemføre pædagogikum, og det finder jeg i hvert fald er aldeles urimeligt.

Forslaget er jo bygget op omkring behovet for gymnasielærere, og så laver man de sædvanlige prognoser: elevtilgang til gymnasiet osv. Om elevtilgangen kan det vel være lidt svært at sige noget præcist. Det er rigtigt nok, at årgangene af 17-årige vil falde, men

den relative tilgang kan jo godt vokse. Vi har jo oplevet en meget kraftig udvikling på dette område netop i de seneste år. Der er ingen, der har sagt, at det nødvendigvis ændrer sig med det samme. Jeg ved godt, at man i øvrigt prøver at kanalisere en del af strømmen over i erhvervsfaglige uddannelser, men der er jo ingen garanti for, at man kan gøre det i tilstrækkeligt omfang til, at der ikke bliver et fortsat ret stort pres på gymnasiet. Der er også her spørgsmålet om de forudsætninger med hensyn til klassekvotienter, man opererer med. Så vidt jeg kan se, er der ikke overvejelser omkring nedsættelse af klassekvotienter. Jeg mener ikke, at klassekvotienter på 28 i 1. G er acceptable som udgangspunkt for en ordentlig gymnasieundervisning. På denne måde kan man altså endnu en gang konkludere, at prognoserne først og fremmest viser, hvad det er for politiske forudsætninger, man har fyldt ind i dem. Så kan man drage de politiske konsekvenser, som man ligesom havde lagt sig fast på på forhånd. Det siger i hvert fald lidt om, hvordan det kan bruges.

VS vil gå imod dette forslag. Vi gik imod det, da man forsøgte at liste det ind ad bagvejen rent administrativt. Dengang kunne vi henvise til, at lovgrundlaget i hvert fald var tvivlsomt. Det mente man i første omgang ikke, men det mente man så måske alligevel. Nu kan vi ikke bruge det argument mere, men vi har altså nogle indholdsmæssige argumenter imod dette forslag, og vi vil derfor gå imod det.

Chr. Christensen (KrF):

Kristeligt folkeparti kan støtte forslaget.

Alfred Hansen (DR):

Retsforbundet kan ikke støtte forslaget. Jeg skal gøre den tilføjelse, at man jo har en ret restriktiv adgangsbegrænsning, allerede inden studiet påbegyndes, og nu kommer man så her og vil indføre en ekstra adgangsbegrænsning i selve studieforløbet.

Jeg vil stærkt appellere til, at ministeren i hvert fald blødgør forslaget, sådan at de, der har påbegyndt en uddannelse, og som forudsætning for deres uddannelse måske har regnet med at kunne få denne ekstra uddannelse, også får mulighed for det. Pædagogikum er jo en ekstra uddannelse, som man får oven på sin cand.mag.-uddannelse, hvis man

[Alfred Hansen]

ønsker at undervise i gymnasiet, og jeg mener, at vi ved lovgivningen hele tiden må drage omsorg for, at ingen har påbegyndt en uddannelse under falske forudsætninger, og det synes jeg dette forslag i allerhøjeste grad lægger op til.

Hvis ministeren kan finde et flertal her i tinget – det bliver uden retsforbundets medvirken – for at indføre en stærk adgangsbegrænsning også med hensyn til pædagogikumstudiet, må ministeren jo prøve det, men jeg vil meget appellere til, at man i hvert fald ikke for dem, der har påbegyndt et studium, fjerner mulighederne for også at få pædagogikum. Det håber jeg vi kan få klaret i udvalget; ellers må jeg overveje at stille ændringsforslag til anden behandling af forslaget. Retsforbundet kan altså ikke støtte forslaget.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Fru Ebba Strange var inde på spørgsmålet om strukturændringer inden for dette område, og det var hr. Nørgaard Sørensen også.

Jeg kan sige, at sigtet må være, at vi prøver at give den store gruppe, der ikke mindst inden for det humanistiske område bliver uddannet i disse år, og for hvem vi ved, at det ikke vil være muligt at skaffe beskæftigelsesmuligheder, et bredere erhvervssigte, og det arbejdes der med på forskellig led; sektorrådet for de videregående uddannelser og formændene for de faglige landsudvalg arbejder netop med dette problem og overvejer, om man kan give en tillægsuddannelse af ½, 1 eller 1 ½ års varighed, som giver en helt anden form for erhvervs- og beskæftigelsesmulighed for disse folk, og det gælder jo ikke mindst for humanisterne.

Hr. Nørgaard Sørensen spurgte, om jeg kunne sige noget sådan helt eksakt om, hvornår der kunne ligge et forslag på bordet, og det må jeg desværre sige at jeg ikke kan; men jeg kan sige, at det er noget, der arbejdes forholdsvis intensivt med i ministeriet og i forskellige organer under ministeriet.

Hr. Ole Vig Jensen spurgte, om jeg ville være villig til at drøfte udformningen af hjemmelen med udvalget. Det, jeg søger om ved dette lovforslag, er jo netop at få en hjemmel, men jeg har ikke dermed taget stilling til, hvordan den konkret skal udformes, og det er klart, at det vil jeg være villig til at drøfte i udvalget, når vi når frem til punkt 1,

om hjemmelen skal bruges, og derefter til, hvorledes den skal bruges.

Jeg vil i øvrigt gerne takke det langt overvejende flertal af ordførerne, som stillede sig positivt over for forslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om forbedring af styrelsen af uddannelsesinstitutioner.

[Af Halvgaard (FP) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 78. Fremsat 18/11 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Dette lovforslag går ud på dels at ophæve loven om styrelse af de højere uddannelsesinstitutioner og i stedet for lade undervisningsministeren styre disse institutioner, dels at bemyndige undervisningsministeren til at styre en række uddannelsesinstitutioner med mellemlange videregående uddannelser eller med ungdomsuddannelser, hvis institutionerne er statslige.

Det kan næppe overraske nogen, at jeg ganske må afvise det foreliggende forslag. At ophæve styrelsesloven og lade undervisningsministeren styre institutionerne i stedet vil efter min mening være et oplagt tilbageskridt og åbenlyst være i strid med de almindelige demokratiseringsbestemmelser.

Med hensyn til styrelsen af de andre uddannelsesinstitutioner, som nævnes i forslaget, har jeg blot den ene bemærkning, at de pågældende institutioner styres jo allerede af